U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Daniely Zemanové, Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **G. N.**, zastoupená JUDr. Petrem Novákem, advokátem se sídlem Palachova 14, Litoměřice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 1. 2010, č. j. OAM-565/VL-18-K03-2009, ve věci mezinárodní ochrany, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 6. 2010, č. j. 32 Az 1/2010 - 34,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně, advokátu JUDr. Petru Novákovi, se sídlem Palachova 14, Litoměřice, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 3840 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení shora označeného pravomocného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), jímž byla podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 5. 1. 2010, č. j. OAM-565/VL-18-K03-2009, kterým jí nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, §

13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění účinném v rozhodné době.

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz.

Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V podané kasační stížnosti, resp. v jejím doplnění však stěžovatelka žádný konkrétní důvod v tomto smyslu neuvedla a jako důvody kasační stížnosti označila § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Poukázala přitom na nezákonnost napadeného rozsudku, kterou spatřuje v tom, že krajský soud nesprávně aplikoval hmotné právo na jí uváděné důvody pro poskytnutí azylu. Stěžovatelka ve své žádosti vylíčila tíživou rodinnou i ekonomickou situaci, která ji vedla k opuštění země původu. Dále uvedla, že v jejím případě jsou splněny podmínky pro humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu a pokud soud dospěl k opačnému závěru, nesprávně posoudil citované ustanovení; je-li totiž dle jejího názoru stěžovatel ve své vlasti v zoufalé životní situaci, jsou splněny podmínky pro humanitární azyl. K tomu pak poznamenala, že o azyl žádá především s ohledem na svoji dceru, která je stižena duševní poruchou (její rozumové schopnosti jsou v pásmu střední retardace) a v České republice by jí byla poskytnuta lepší lékařská péče. Navíc při odchodu z Mongolska vše prodala, nemá žádný majetek a po návratu zpět by se zřejmě ocitla i s dcerou na ulici.

Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení; současně navrhla, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek ve smyslu § 107 s. ř. s.

K tomu Nejvyšší správní soud považuje za nutné nejprve alespoň rámcově připomenout, že stěžovatelka podala žádost o udělení mezinárodní ochrany po několika měsících od svého příjezdu do České republiky za účelem zaměstnání (v roce 2008), až když byla nucena vycestovat zpět do země původu. K důvodům své žádosti pak uvedla, že měla v zemi původu potíže s rodinou a příbuznými, neboť přítel stěžovatelky, resp. jeho syn byl agresivní a napadal její dceru stiženou duševní chorobou. Když se obrátila na policii, byl zadržen a poté zase propuštěn, což se pořád opakovalo a ještě k tomu ji začal urážet tím, že je jiné národnosti. Poté měla problémy i se svým přítelem a poté, co zemřel, když venku usnul a zmrznul, měla problémy i s jeho příbuznými, kteří jí vyčítali jeho smrt a vyhrožovali jí. Řešením pak bylo vyřízení pracovního povolení a příjezd do České republiky, odkud měla posléze (v roce 2009) vycestovat, což neučinila a požádala o mezinárodní ochranu.

Lze tedy shrnout, že předložená kasační stížnost předestírá k rozhodnutí (i) otázku obav z jednání soukromých osob (syna bývalého partnera stěžovatelky a jeho příbuzných), včetně legalizace pobytu stěžovatelky v České republice, která namísto vycestování zpět do země původu požádala o udělení mezinárodní ochrany, a (ii) otázku udělení humanitárního azylu.

V tomto ohledu Nejvyšší správní soud nejprve toliko v obecné rovině poukazuje na to, že jakkoli je smyslem práva azylu poskytnout žadateli ochranu, nejde o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; azyl jako právní institut je společně s doplňkovou ochranou jednou z forem mezinárodní ochrany, avšak není univerzálním nástrojem pro poskytování ochrany. Nejvyšší správní soud ohledně účelu tohoto právního institutu setrvává na již dříve vysloveném závěru, že: „*smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu; nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů vypočtených v § 12 zákona o azylu*“; srov. zejména rozsudek ze dne 6. 11. 2003, č. j. 6 Azs 12/2003 - 49, případně též rozsudky ze dne 20. 3. 2006, č. j. 4 Azs 46/2005 - 80, a ze dne 25. 8. 2006, č. j. 8 Azs 170/2005 - 90 (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

Podle ustálené judikatury zdejšího soudu je tedy při posouzení otázky udělení azylu podstatné, zda příkoří či újma, které byl žadatel v zemi původu vystaven, byla motivována některým z azylově relevantních důvodů. V případě stěžovatelky tomu tak ovšem zjevně nebylo, neboť v průběhu správního řízení, v žalobě ani v kasační stížnosti neuvedla, že by její problémy jakkoliv souvisely s její případnou politickou angažovaností, rasou, náboženstvím či s některým dalším

důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka byla nucena čelit výhrůžkám soukromých osob, avšak jejich jednání bylo primárně motivováno důvody ryze osobními, vyplývajícími ze vzájemných mezilidských a rodinných vztahů, jejichž výlučnou ani rozhodující příčinou nebyly důvody azylově relevantní; viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS.

V této souvislosti je třeba rovněž připomenout, že v daném případě šlo o jednání soukromých osob a sama stěžovatelka během řízení před správním orgánem uvedla, že se obrátila na policii, která se případem zabývala a syna jejího partnera opakovaně zadržela, byť ho posléze opět propustila. Nelze tedy říci, že by dané jednání bylo bez dalšího přičitatelné státní moci proto, že by ho podporovala či tolerovala; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 5. 2004, č. j. 2 Azs 15/2004 - 72.

Vedle nesplnění uvedeného požadavku v podobě selhání vnitrostátní ochrany lze přitom poukázat i na možnost vnitřního přesídlení či útěku, kterou stěžovatelka nevyužila a ke které existuje poměrně bohatá judikatura Nejvyššího správního soudu, zejm. rozsudek ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, publikovaný pod č. 1551/2008 Sb. NSS, a rozsudek ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74.

Pokud jde o otázku legalizace pobytu jako důvodu žádosti o udělení mezinárodní ochrany, odkazuje Nejvyšší správní soud rovněž na svoji setrvalou judikaturu, v níž se touto otázkou opakovaně zabýval a konstatoval, že se v žádném případě nejedná o důvod pro udělení mezinárodní ochrany; srov. rozsudek ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48, rozsudek ze dne 12. 10. 2006, č. j. 6 Azs 297/2005 - 53, či rozsudek ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43. V rozsudku ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48, pak Nejvyšší správní soud výslovně uvedl, že: *zákon o azylu sám určuje poměrně striktní pravidla, která musí žadatel o azyl, v případě, že chce získat azyl, splnit. To však není případ stěžovatele, který zcela zjevně zneužívá azylovou proceduru k legalizaci pobytu na území České republiky, což však nikdy nebylo účelem azylového řízení.*

Ohledně stěžovatelkou namítaného pochybení v tom smyslu, jakým způsobem byla posouzena možnost udělení humanitárního azylu, pak Nejvyšší správní soud podotýká, že žalovaný správní orgán potažmo krajský soud se danou možností zabývaly a jejich rozhodnutí se nijak nevymykají racionální, akceptovatelné míře volného uvážení dané ustanovením § 14 zákona o azylu, která je omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického právního státu; viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55. Na jedné straně je zde sice nepochybná tíživá situace stěžovatelky, která má dceru postiženou duševní poruchou. Na druhé straně je však zřejmé, že se jedná o poruchu vrozenou a stálou, bez možnosti zlepšení stavu (viz lékařská zpráva psychiatra ze dne

16. 12. 2009), přičemž dcera stěžovatelky byla v zemi původu pod pravidelným lékařským dohledem a byl jí vyplácen invalidní důchod. Jakkoli je tedy snaha stěžovatelky o udělení humanitárního azylu z lidského hlediska nanejvýš pochopitelná, nedokládá žádné pochybení ve smyslu výše uvedených limitů úvahy správního orgánu aprobované krajským soudem.

Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení ze strany krajského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od shora uvedené judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji shledal ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

K návrhu stěžovatelky, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek, Nejvyšší správní soud konstatuje, že o tomto nerozhodl, neboť kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany je odkladným účinkem vybavena ex lege (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. V předmětné věci Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci - advokátovi JUDr. Petru Novákovi – přiznal náhradu nákladů podle ustanovení § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, spočívající v odměně za dva úkony právní služby (převzetí + příprava zastoupení a písemné podání soudu týkající se věci samé) v částce 4200 Kč a v náhradě hotových výdajů v částce 600 Kč, tj. v částce 4800 Kč; ta byla následně v souladu s § 12 odst. 4 advokátního tarifu snížena o 20 % na výslednou částku 3840 Kč, neboť jmenovaný advokát zastupuje v řízení před Nejvyšším správním soudem také dceru stěžovatelky, a to ve věci sp. zn. 9 Azs 31/2010, v níž provedl obsahově zcela shodné úkony právní služby. Uvedená částka bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám zástupce stěžovatelky do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. listopadu 2010

JUDr. Radan Malík
předseda senátu